

„Bůh“ jako „hypotéza“ / „Bůh“ jako „hypotéza“ / Adventivní skutečnost (a „bůh“)

Mým cílem vůbec není „dokázat Boha“ (event. dokázat „existenci boží“); „Bůh“ je rozhodně nedokazatelný. (Tj. nemůže být ani „předmětem“ důkazů.) Jde mi o něco jiného: prokázat, že tento „svět“ (náš Vesmír) není pouhou daností ani nějakým souborem daností, nýbrž že je bytostně zakotven v „nedaném“, tj. nejsoucím, ale nastávajícím, přicházejícím. A že toto „přicházející“ není „nicota“, protože kdyby vskutku přicházela nicota, musela by se tato „nicota“ stávat skutečnou, musela by se uskutečňovat právě jakožto nicota (za předpokladu, že „ex ničilo ničil“, kterýžto předpoklad ovšem nesdílím, ale naopak podrobuji kritice). A protože se „skutečností“ stává vždy „něco“, co je „víc než nicota“, je zjevné, že ani ono „přicházející“ nemůže být naprostou nicotou (rozumí se nicotou ve vyostřeném, absolutním smyslu; o „nicotě“ můžeme tedy uvažovat jen ve smyslu relativním, tj. tak, že každá skutečnost je přinejmenším v něčem „nová“, takže „předtím“ nebyla, a nastala uskutečněním něčeho, co nebylo „jsoucí“, při čemž k jejímu uskutečnění mohlo být využito lecčeho již „jsoucího“ jako materiálu z minulosti). Avšak toto nejsoucí, ale přicházející nemůže být považováno za pouhou hypotézu, za naši konstrukci, i když jsme k jeho předpokládání vedeni logikou. Tématem mého uvažování o „nepředmětnosti“ resp. o „nepředmětné skutečnosti“ je právě toto přicházející, ještě neuskutečněné, ještě nejsoucí, ale rozhodně nikoli „nicotné“; proto také nelze mluvit o „předmětu“. Nemám za to, že by bylo možno toto „přicházející“ (adventivní) prostě ztotožnit s Bohem, ani že „Boha“ je možno interpretovat jako toto všechno „adventivní“ (i když ovšem Bůh, bůh i bohové byli odedávna chápáni nejrůznějšími způsoby). Proto raději toto pojmenování ponechávám v jeho příslušných náboženských a theologických souvislostech; nechť si s tím nějak poradí lidé religiózní sami, a nechť se k tomu vyjádří také theologové (eventuelně teologové, kteří už svou disciplínu nechápou jako „LOGOS o Bohu“).

(Písek, 051204-2.)